

روش‌ها و شاخصه‌های تربیت دینی
از نگاه قرآن و نهج البلاغه

مؤلف:

زهرا رمضانی فیروزآبادی

سرشناسه	: رمضانی فیروزآبادی، زهرا، ۱۳۵۹ -
عنوان قراردادی	: قرآن. فارسی - عربی. برگزیده Qur'an. Persian - Arabic. Selection نهج البلاغه . فارسی - عربی. برگزیده
عنوان و نام پدیدآور	: روش‌ها و شاخصه‌های تربیت دینی از نگاه قرآن و نهج البلاغه/مؤلف زهرا رمضانی فیروزآباد.
مشخصات نشر	: تهران: نشر تی‌آرا، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ۱۸۸ ص؛ ۱۴/۲۱×۵ س.م.
شابک	: ۵۷۰۰۰۰ ریال 978-622-7716-12-2
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: تربیت اخلاقی -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
موضوع	: Moral education -- Religious aspects -- Islam
موضوع	: علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق . نهج البلاغه -- تربیت اخلاقی
موضوع	: Ali ibn Abi-talib, Imam I. Nahjol - Balaghah -- Moral education
موضوع	: تربیت اخلاقی -- جنبه‌های قرآنی
موضوع	: Moral education -- Qur'anic teaching
رده بندی کنگره	: ۱۸/۲۳۰BP
رده بندی دیویی	: ۴۸۳۷/۲۹۷
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۵۱۰۸۲۶
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیپا

عنوان کتاب	: روش‌ها و شاخصه‌های تربیت دینی از نگاه قرآن و نهج البلاغه
مؤلف	: زهرا رمضانی فیروزآبادی
ناشر	: تی‌آرا
صفحه‌آرا و طراح جلد	: علیرضا احمدی
مدیر اجرایی	: علیرضا احمدی
شمارگان	: ۱۰۰۰ جلد
نوبت چاپ	: اول، ۱۴۰۰
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۷۷۱۶-۱۲-۲
قیمت	: ۵۷۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
مقدمه	۷
فصل اول: کلیات	۹
گفتار اول: محورهای اصلی	۹
الف: تبیین موضوع	۹
گفتار دوم: مفهوم محوره‌های اصلی	۱۱
الف: مفهوم «روش»	۱۱
ب: مفهوم «تربیت»	۱۳
ج: مفهوم دین	۱۸
د: مفهوم تعلیم	۱۹
هـ: مفهوم تربیت دینی	۲۰
فصل دوم: شاخص‌های تربیت دینی	۲۳
گفتار اول: فطری بودن	۲۳
الف: خدا جویی	۳۰
ب: خداپرستی	۳۸
ج: تفکر و تعقل	۴۲
د: معرفت و بصیرت	۴۸
۱. مفهوم بصیرت در قرآن	۴۹
هـ: پیوند علم و عمل	۵۲
و: کمال جویی	۵۵
گفتار دوم: جامعیت	۵۶

الف: بُعد اخلاقی.....	۶۲
ب: بُعد جسمانی.....	۶۴
ج: بُعد اجتماعی.....	۶۶
د: بُعد عاطفی.....	۶۸
و: بُعد خانوادگی.....	۷۴
نتیجه.....	۷۷
فصل سوم: روش‌های تربیت دینی از نگاه قرآن و نهج‌البلاغه.	۷۹
گفتار اول: خویش‌داری.....	۷۹
الف: هدایت و کنترل رفتار.....	۸۳
ب: خوف و رجاء.....	۸۶
ج: حفظ و نگهداری از گناه.....	۹۰
گفتار دوم: روش تولی.....	۹۵
الف: محبت به طاعت الهی و اولیاء الهی.....	۹۸
ب: محبت به اسلام و ایمان.....	۱۰۵
ج: محبت به والدین و فرزندان.....	۱۰۹
گفتار سوم: روش تذکر و تزکیه.....	۱۱۳
الف: موعظه و عبرت‌پذیری.....	۱۱۷
ب: غفلت‌زدایی.....	۱۲۶
۱- عوامل و اسباب غفلت.....	۱۲۷
۱-۱- توجه به مظاهر زندگی مادی.....	۱۲۷
۱-۲- غرق شدن در نعمت‌ها.....	۱۲۹
۱-۳- جهل و نادانی.....	۱۳۰
۱-۴- تکبر و غرور.....	۱۳۱
۱-۵- آرزوهای دراز.....	۱۳۲

۱-۶- فراموش کردن خدا	۱۳۳
۱-۷- فراموش کردن روز حساب	۱۳۴
۱-۸- هم نشینی با دوستان ناباب	۱۳۵
۱-۹- غفلت از آیات الهی	۱۳۵
۲- راه‌های زدودن غفلت	۱۳۵
۲-۱- مداومت بر ذکر خدا	۱۳۶
۲-۲- ممارست بر فکر کردن	۱۳۷
۲-۳- نماز با حضور قلب	۱۴۰
۲-۴- ترک مجالس غافلین	۱۴۱
۲-۵- یاد نعمت‌ها و نعمت‌دهنده	۱۴۲
۲-۶- مراقبه و مواظبت بر اعمال	۱۴۲
ج: زهد پذیری	۱۴۳
۱- شرایط تحقق زهد حقیقی	۱۴۴
۲- آثار زهد و ساده زیستی و نقش آن در رشد انسان	۱۴۵
۲-۱- حق‌پذیری و حق‌پرستی	۱۴۶
۲-۲- آسودگی خاطر	۱۵۳
گفتار چهارم: روش تقویت یاد مرگ	۱۵۶
الف: علت ترس از مرگ	۱۵۷
۱- آثار یاد مرگ	۱۵۸
۱-۱- یاد مرگ و شتاب به سوی کارهای شایسته	۱۵۸
۱-۲- یاد مرگ و تحمل سختی‌ها و کاستی‌ها	۱۵۹
۱-۳- تعدیل در آرزوها	۱۶۰
ب: توبه و طلب عفو	۱۶۱
۱- معنی و مفهوم توبه	۱۶۱

۴۷. مصباح یزدی، محمد تقی، معارف قرآن، ج ۱، قم: مؤسسه در راه حق، ۱۳۶۷ش.
۴۸. _____، آموزش عقاید، چاپ هفدهم، تهران: شرکت چاپ و نشر بین‌الملل سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۸۴ش.
۴۹. _____، مشکات (یاد او)، چاپ سوم، قم: مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، ۱۳۹۲ش.
۵۰. _____، مشکات (به سوی او)، قم: مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، ۱۳۸۴ش.
۵۱. مجلسی، محمدباقر، بحار الانوار، ج ۳، چاپ دوم، بیروت: داراحیاء التراث العربی، ۱۴۰۳ق.
۵۲. معین، محمد، فرهنگ فارسی، ج ۱، قم: نشر جامعه مدرسین، ۱۳۷۶ش.
۵۳. محقق خوانساری، جمال‌الدین، شرح غررالحکم، ج ۱،
۵۴. مغنیه، محمدجواد، تفسیر الکاشف، ترجمه موسی دانش، قم: بوستان کتاب، ج ۴، ۱۳۸۶ش.
۵۵. نراقی، احمد، معراج السعاده، چاپ ششم، قم: نشر هجرت، ۱۳۸۷ش.
۵۶. نجفی خمینی، محمدجواد، تفسیر آسان، ج ۱۴، تهران: الاسلامیه، ۱۳۹۸ق.

کتاب‌های عربی:

۱. آملی، حیدر بن علی، انوار الحقیقه و اطوار الطریقه و اسرار الشریعه، بی‌جا: نور علی نور، ۱۳۸۳ ش.
۲. ابن میثم، میثم بن علی، شرح نهج البلاغه (ابن میثم)، ج ۱، تهران: دفتر نشر کتاب، ۱۴۰۴ ق.
۳. ابن منظور، محمد بن مکرم، لسان العرب، ج ۵، چاپ سوم، بیروت: دار صادر، ۱۴۱۴ ق.
۴. التهانوی، محمد علی، موسوعه کشف اصطلاحات فنون و علوم، ج ۱، بیروت: مکتبه لبنان، ۱۹۹۶ م.
۵. ابوحیان، محمد بن یوسف، البحر المحیط فی التفسیر، محقق: جمیل، صدقی محمد، ج ۳، بیروت: دارالفکر، ۱۴۲۰ ق.
۶. ابن عساکر، علی بن حسن، تاریخ دمشق، تحقیق علی شیر، بیروت: دارالفکر، ۱۴۱۵ ق.
۷. ابن ابی جمهور، محمد بن زین الدین، عوالی اللئالی العزیزیه فی الأحادیث الدینیّه، ج ۲، قم: مؤسسه سیدالشهداء (علیه السلام)، ۱۴۰۳ ق.
۸. تمیمی آمدی، عبد الواحد بن محمد، غرر الحکم و درر الکلم، قم: دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۶۶ ش.
۹. حر عاملی، محمد بن حسن، هدایه الامه الی احکام الائمه (علیهم السلام)، ج ۷، مشهد: مجمع البحوث الاسلامیه، ۱۴۱۲ ق.

۱۰. _____ ، وسائل الشیعه، تحقیق مؤسسه-
آل‌البیت، قم: انتشارات مهر، ۱۴۱۴ق.
۱۱. دیلمی، حسن بن محمد، اعلام‌الدین فی صفات‌المومنین،
بیروت: مؤسسه آل‌البیت لاحیاءالتراث، ۱۴۰۹ق.
۱۲. راغب اصفهانی، حسین بن محمد، مفردات ألفاظ القرآن ،
بیروت: دار القلم، ۱۴۱۲ق.
۱۳. _____ ، المفردات فی غریب القرآن،
تحقیق سید غلامرضا خسروی، ج ۳، بی‌جا: انتشارات مرتضوی،
۱۳۶۹ش.
۱۴. شعیری، محمد بن محمد، جامع الأخبار، بی‌جا: نشر حضرت
عباس (علیه السلام)، ۱۳۹۲ش.
۱۵. طباطبایی، محمدحسین، المیزان فی تفسیر القرآن، ج ۲۰، چاپ
دوم، بیروت: مؤسسه الأعلمی للمطبوعات، ۱۳۹۰ق.
۱۶. فیض کاشانی، ملّامحسن، المحجّه البیضاء (راه روشن)، ترجمه
سید محمد صادق عارف، ج ۷، مشهد: آستان قدس رضوی، ۱۳۷۲ش.
۱۷. فراهیدی، خلیل بن احمد، کتاب العین، ج ۴، بیروت: مؤسسه
الأعلمی للمطبوعات، ۱۴۰۸ق.
۱۸. کلینی، محمد بن یعقوب، اصول کافی، ج ۲، تهران: المکتبه
الاسلامیه، ۱۳۸۸ش.

۱۹. کلینی، محمد بن یعقوب، فروع کافی، ج ۳، بی جا: نشر قدس، ۱۳۹۴ش.
۲۰. لیثی واسطی، علی بن محمد، عیون الحکم والمواعظ، تهران: مؤسسه البعثه، ۱۳۸۷ش.
۲۱. متقی هندی، علی بن حسام، کنز العمال، بیروت: مؤسسه الرساله، ۱۴۰۹ق.
۲۲. نیشابوری، مسلم بن حجاج، صحیح مسلم، ج ۵، بیروت: دارالفکر، بی تا.
۲۳. نوری، حسین بن محمدتقی، مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل، ج ۱۵، قم: مؤسسه آل البيت (علیهم السلام)، بی تا.
۲۴. هیشمی، احمد بن حجر، مجمع الزوائد و منبع الفوائد، ج ۸، بیروت: دار الکتب الاسلامیه، ۱۴۰۸ق.

مقالات:

۱. آموزگار، محمد حسن، «تبیین روش های تربیت اجتماعی در نهج البلاغه»، فصلنامه ی تربیت، شماره ۲۱ و ۲۲، ۱۳۸۶ش.
۲. ذوعلم، علی، شاخص های تربیت دینی از نگاه قرآن کریم، دوره دوم، شماره ۷، زمستان ۱۳۸۳ش.
۳. سلطانی رنانی، مهدی، مقاله عبرت در اندیشه علوی (علیه السلام)، فرهنگ کوثر، ۱۳۸۵ش، شماره ۶۶.

۴. سبحانی نژاد، مهدی، احمد آبادی آرانی، نجمه، محمدی، آزاد، اشرفی، فاطمه، تبیین ماهیت، ابعاد و مؤلفه‌های علم تربیت دینی، فصلنامه مطالعات معرفتی در دانشگاه اسلامی ۵۸، سال هجدهم، شماره اول، بهار ۱۳۹۳ ش.
۵. شریفی، عنایت، «روش‌های تربیت اخلاقی در نهج‌البلاغه»، فصلنامه آفاق دین، سال ۱، شماره ۲، پائیز ۱۳۸۹ ش.
۶. مشایخی راد، شهاب الدین، مجموعه مقالات تعلیم و تربیت دینی، قم: پژوهشکده حوزه و دانشگاه، ۱۳۸۰ ش.
۷. مصباح یزدی، محمد تقی، خلاصه مقاله، مجله معرفت، شماره ۷۸.